ROK IV № 5

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 MARCA 1929 R.

WALNE ZEBRANIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W ciągu ostatnich kilku miesięcy Związek Przemysłu Chemicznego zwoływał nadzwyczajne ogólne zebrania, poświęcone wyborom radców do kilku Izb Przemysłowo-Handlowych. Zebrania te nie cieszyły się naogół zbyt liczną frekwencją członków Związku, posiadały charakter raczej formalny i obejmowały z reguły tylko jeden punkt porządku obrad: powołanie radców z ramienia naszej organizacji.

Oprócz jednak podobnych nadzwyczajnych zebrań, odbywa się raz na rok zwyczajne walne zgromadzenie, o dużem znaczeniu dla naszego Związku. W latach ubiegłych na ogólne doroczne zebrania przybywała poważna ilość przedstawicieli zrzeszonych przedsiębiorstw, którzy w ten sposób podkreślali, że troska o losy i rozwój naczelnej reprezentacji przemysłu chemicznego jest dla nich zagadnieniem zupełnie pierwszorzędnej doniosłości. Na terenie dorocznych zgromadzeń odbywa się zazwyczaj wymiana zdań na tematy, bezpośrednio interesujące zorganizowane firmy chemiczne, zaś celowem uzupełnieniem obrad są referaty, wygłaszane przez wybitnych działaczy gospodarczych i społecznych.

W Polsce nie odbywają się, jak w innych krajach, regularne kongresy chemji przemysłowej, a nawet zjazdy chemików polskich, organizowane przez Polskie Towarzystwo Chemiczne, zwoływane są dość rzadko. To też doroczne walne zebranie Związku Przemysłu Chemicznego jest pewnego rodzaju surogatem podobnych kongresów. Nasi przemysłowcy chemiczni, działający częstokroć na odległej prowincji, rzadko kiedy mają możność zetknięcia się ze swymi kolegami, pracującymi bądź w innych działach wytwórczości, bądź w oddalonych częściach kraju; ogólne zebranie Związku powinno więc być nietylko terenem omówienia spraw zawodowych, lecz również okazją do nawiązania bezpośredniego kontaktu między przemysłowcami.

W roku bieżącym doroczne ogólne zebranie odbędzie się:

we środę, dn. 13 marca r. 1929 o godz. 16 min. 30

w lokalu Związku Polskich Hut Żelaznych w Warszawie, Mazowiecka 5. Porządek obrad obejmuje: wybór przewodniczącego zebrania, uzupełniające sprawozdanie z działalności Związku, sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, uzupełniające wybory do Zarządu Związku, wybór Komisji Rewizyjnej, sprawy Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu, wreszcie wolne wnioski.

Po zakończeniu zebrania wygłoszony będzie referat na temat sytuacji politycznej i gospodarczej w kraju. Prezydjum Związku uprosiło posła na Sejm, ks. Janusza Radziwiłła, o wypowiedzenie wskazanej prelekcji, wychodząc z założenia że zwłaszcza w obecnej sytuacji sfery gospodarcze powinny być źródłowo, bezpośrednio i autorytatywnie poinformowane o bieżących zagadnieniach życia politycznego. Już sama osoba prelegenta wskazuje, iż ujęcie tematu zasługiwać będzie na najżywszą uwagę.

Stosownie do wymagań statutowych, zawiadomienia o ogólnem zebraniu zostały rozesłane listami poleconemi wszystkim członkom Związku. Korzystamy ze sposobności, aby jeszcze raz przypomnieć o powyższym terminie i wezwać zrzeszone przedsiębiorstwa do najliczniejszego udziału w dorocznem zebraniu.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

W lutym bieżącego roku zmarło dwu wybitnych przedstawicieli nauki i przemysłu chemicznego. Dn. 9 lutego zmarł w 67-ym roku życia ś. p. Dr. Stanisław Bądzyński, profesor chemji fizjologicznej Uniwersytetu Warszawskiego, doradca naukowy kilku naszych fabryk chemicznych; dn. 15 lutego zmarł w 39-ym roku życia ś. p. Dr. Tadeusz Zwisłocki, Dyrektor Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Tarnowie, do niedawna kierownik Sp. Akc. „Azot". Obszerniejsze wspomnienia, poświęcone pamięci Zmarłych, znajdą czytelnicy w „Przemyśle Chemicznym". Strata, jaką przez zgon wybitnego profesora poniosła nauka, a przez śmierć energicznego i nieocenionego organizatora — przemysł polski, nieprędko da się powetować.

Cześć Ich pamięci!

KRONIKA

Dn. 16 lutego r. b. odbyło się w Min. Przemysłu i Handlu zebranie radców handlowych, urzędujących przy Poselstwach Rzeczypospolitej Polskiej zagranicą. W obradach wzięli również udział przedstawiciele sfer gospodarczych, którzy sformułowali szereg postulatów, dotyczących zarówno odpowiedniego przygotowania składu osobowego placówek handlowych, jak usprawnienia informacyjnej i interwencyjnej działalności. Przemysł chemiczny, jako gałąź wytwórczości niezmiernie wrażliwa na skutki wszelkich przemian — bądź w zakresie postępów technicznych, bądź nowych ustaw i rozporządzeń — jest szczególnie zainteresowany w rychłem otrzymywaniu informacyj o planach i zamierzeniach, kiełkujących w różnych krajach.

Dn. 19. lutego r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Min. Skarbu, na którem między innemi postanowiono:

tekturę prasowaną przesyconą smołą asfaltową, służącą do wyrobu sztucznego linoleum, clić wg. poz. 177 p. 2 c. taryfy celnej.

maski i respiratory przeciwgazowe clić wg. poz. 169 p. 1 taryfy celnej.

Poczet placówek wytwarzających związki azotowe znów się powiększył. Górnośląska Sp. Akc. „Oswag" z dniem 15 stycznia uruchomiła swą nową fabrykę siarczanu amonu, którego produkcja w lutym wyniesie zapewne 1.000 do 1.200 tonn.

Wyszło z druku VIII Sprawozdanie Związku Przemysłu Chemicznego R. P. za rok 1928. Sprawozdanie zawiera listę członków Związku z wyszczególnieniem produkowanych artykułów, skorowidz tych artykułów w trzech językach (polskim, francuskim, niemieckim), opracowanie dotyczące sytuacji przemysłu chemicznego w r. 1928, wreszcie właściwe sprawozdanie z działalności Związku. Uzupełnieniem wydawnictwa są reprodukcje, przedstawiające wnętrza kilku fabryk chemicznych, należących do Związku. Sprawozdanie zostało rozesłane wszystkim członkom Związku, władzom państwowym oraz pokrewnym organizacjom.

Niezależnie od sprawozdania, odbita została lista członków Związku, łącznie ze skorowidzem wytwarzanych artykułów.

Zwracamy uwagę na ukazującą się obecnie w formie dziennika „Gazetę Handlową" — jedyne wydawnictwo codzienne, poświęcone omawianiu spraw gospodarczych. Sądzimy, że zaabonowanie „Gazety Handlowej" przez członków Związku przyczyni się z jednej strony do utrwalenia podstaw pożytecznego wydawnictwa, z drugiej zaś da możność otrzymywania codziennych aktualnych wiadomości gospodarczych.

Sp. Akc. „Mleczarnia Opatowska" w Opatowie donosi, że produkuje miesięcznie zgórą 4.000 kg. kazeiny ziarnistej, przyczem poszukuje stałego odbiorcy na 2.000 kg. miesięcznie. Zainteresowane przedsiębiorstwa przemysłowe lub handlowe zechcą zwrócić się bezpośrednio do wskazanej firmy.

Wobec zbliżającego się terminu rozpoczęcia prac nad utworzeniem bezpośredniej taryfy związkowej polsko-jugosłowiańskiej, członkowie Związku Przemysłu Chemicznego proszeni są o nadesłanie następujących danych:

1) ogólne dane cyfrowe za lata ubiegłe co do obrotu towarowego między Polską a Jugosławją,

2) wykaz nazw ważniejszych towarów (według nomenklatury kolejowej), będących przedmiotem wymiany polsko-jugosłowiańskiej,

3) spis stacyj nadawczych względnie odbiorczych w Polsce i Jugosławji.

Pożądane jest pozatem sprecyzowanie dezyderatów co do warunków i kosztów przewozu towarów oraz pożądanego kierunku rozwoju obrotu towarowego polsko-jugosłowiańskiego. Należałoby wreszcie wymienić wszystkie ewentualne trudności, na jakie napotykają towary polskie względnie jugosłowiańskie ze strony kolei obcych czy też własnych — w drodze do miejsca przeznaczenia.

PRZEGLĄD LITERATURY BIEŻĄCEJ

Księgarnia „Trzaska, Evert i Michalski" (Warszawa, Hotel Europejski), nadsyła nam spis nowych wydawnictw w zakresie chemji teoretycznej i stosowanej, który poniżej zamieszczamy:

Vegard L. u. A. Maurstadt: Die Kristalstruktur der Wasserfrein Alaune R'' R''' (SO_4) . Mit 5 Textfig. u 1 Taf. (24 S.) . . . . Rm. 3.—

Müller Emil: Chemie u. Patentrecht. (127 S.). Rm. 7.—

Wagner Alfred: Die Parfümeriendustrie. Nachschlagebuch f. d. Parfümeur, Chemiker, Drogist, Apotheker u Seifefabrikant. (VII, 596 S.) . . . . . Rm. 26.50

Biltz Heinrich: Qualitative Analise unorganischer Substanzen. (III), 64 S.). Lw. . . . . .Rm 3.50

Fuler Hans: Chemie der Enzyme. 3 Aufl. Tl. 2. — Abschn. 1. — Die hydrolosierenden Enzyme d. Ester, Kohlendydrate u. Glukoside (X, 473 S.). . . Rm. 39.60.

Bauer K. H.: Chemische Technologie der Fette und Oele. Mit 48 Textabb. (XV, 423 S.). Lw. . . . Rm. 24.—

Fabrikation und Prüfung der photographischen Materialen. Die Fabrikation d. photograph. Matrialen von *W. Nauck.* Die Prüfung d. photograph. Materialen von *E. Lehmann.* (XIII, 282, S.). Lw. . . . . . . Rm. 12.—

Taschenbuch für Gaswerke, Kokereien, Schwelereien und Teerdestilationen. (IX, 64 S. 604 S.). Lw. .Rm. 7.20

Ein Jahr. f. Wasserchemie u. Wasserreinigungstechnik. (280 S.). . . . . Rm. 16.—

Eggert John: Lehrbuch der physikalischen Chemie in elementarer Darstellung. 2 Aufl. (I, 552 S.). Rm. 25.—

Gallerten und Gele in allgemain kolliodchemischer, biologischer und technischer Hinsicht. . . . Rm. 8.—

Curtis C. A.: Künstliche organische Pigmentfarben und Ihre Anwendungsgebiete. (VII, 230 S.). . . .Rm. 22.50

Lüdy F. :Alchemistiche und chemische Zeichen (57 S.). Rm. 15.—

Gardner Henry: Untersuchungsmethoden der Lack — und Farben - Industrie (Physical and chemical examination of paints, varnishes, lacquers and colors.). 4 Aufl. (807 S.). Lw. . . . . Rm. 45.—

Lüers H.: Chemie des Brauwesens. (VIII, 408 S.). Lw. Rm. 24.—

Adams R. and Johnson: Elementary Laboratory Experiments in Organic Chemistry. . . . . Sh. 8.

Fearnsworth: The Theory and Technique of Quantitative Analysis. p. 162. . . . . Sh. 12/6.

Haldane J. S.: Gases and liquids. 12 figs in text. pp: 168. . . . . Sh. 18.

Newman and Searle: General properties of Matter. 113 illus. pp. 388. . . . . Sh. 25.

Glasstone S.: Chamistry in Daily Life. 22. Diags. pp. 256. . . . . Sh. 12/6.

Bagder W. L.: Inorganic chemical Technology. 54 illus. pp. 227 . . . . Sh. 6.

Hilditch: Catalytic Processes in Applied chemistry. pp. 352. . . . . Sh. 16.

Mellor J. W.: A comprehensive treatise on Inorganic and Theoretical chemistry. Vol. IV, pp. 968. . . Sh. 63.

Partington A. B.: Chemical Plumbing and Leadburning. pp. 156. . . . . Sh. 3/6.

Marsh J. E.: The origings and the growth of chemical science. pp. 162. . . . . Sh. 5.

Mellon M. Gl.: Chemical publications. International Chemical Series. pp. 253.. . . . . Sh. 12/6.

Smith and Miller: An introduction to qualitative chemical analysis and the relateted chemical principles pp. 275. . . . . Sh. 11/4.

Prohazka G. A.: Accouting and cost finding for the chemical Industries. pp. 242. . . . . Sh. 15.

Graffigny H.: Les industries du caoutchouc. 208 p. Fr. 15.—

Robinson C.: La recuparation des solvants volatils. 206 p. . . . . Fr. 46.—, rel. 55.—

NA MARGINESIE

Fala oddawna nieobserwowanych dotkliwych mrozów przepłynęła nad Europą. Temperatura 30° poniżej zera, opady śnieżne, wreszcie zadymka — spowodowały nieprzezwyciężone trudności komunikacyjne i odcięcie środowisk mieszkalnych oraz przemysłowych w Polsce od zagłębia węglowego. Brak paliwa stał się katastrofalny i władze administracyjne z całą energją, na jaką może się zdobyć biurokracja — ze wszystkiemi jej złemi i dobremi stronami — wzięły w ręce zaopatrzenie ludności w opał.

Nie zorjentowano się jednak, że brak paliwa w przemyśle jest niemniej szkodliwy, niż w życiu prywatnem; że nawet posiadająca nadmiar węgla uboga ludność będzie narażona na nędzę, jeśli staną warsztaty pracy. Krótkotrwały — na szczęście — głód węglowy wywołał paradoksalną sytuację: ładunki paliwa adresowane do fabryk — rekwirowano, wagony z zagłębia kierowano wyłącznie pod adresem władz administracyjnych, przedsiębiorstwa fabryczne otrzymywały zaledwie nieznaczną część przeznaczonych dla nich ładunków. W konsekwencji — wiele fabryk zawiesiło produkcję, pozbawiając chleba robotników.

Niedość na tem. Nawet dzisiaj, gdy niedomagania komunikacyjne zostały przezwyciężone, a naładunek wagonów w zagłębiach nietylko dochodzi ale nawet przekracza zwykłe normy — węgiel nie dociera do wielu dalszych okolic fabrycznych. Tak np. puszcza Białowieska, jeden z najważniejszych ośrodków destelacji drzewa w Polsce, pozbawiona jest regularnych dostaw węgla kamiennego, mimo że szlaki kolejowe są oddawna przetarte, zaś komunikacja odbywa się normalnie. Nieistniejące już dziś trudności odbijają się rekoszetem, pokutują w defetystycznej formie wśród urzędników kolejowych, każą sztucznie stwarzać przeszkody tam, gdzie ich już zgoła niema.

Starożytni zwykli mawiać: „Sublata causa, tollitur effectus"; w naszych czasach dzieje się odmiennie — usuń przyczynę, a skutek... zostanie.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 10 z dn. 20 lutego r. b. ukazało się pod. poz. 82 Rozporządzenie Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 4 stycznia 1929 w sprawie zwrotu ceł przy wywozie ceraty.

W myśl tego rozporządzenia, przy wywozie zagranicę ceraty wytwarzanej w kraju zezwala się na zwrot cła uiszczanego za sprowadzane z zagranicy zużyte do wyrobu tego towaru surowce i półfabrykaty — w wysokości zł. 125 za 100 kg. wywiezionej ceraty. Rozporządzenie wchodzi w życie dn. 25 lutego, przepisy wykonawcze wydaje Minister Skarbu.

W „Monitorze Polskim" Nr. 36 z dn. 13 lutego r. b. ukazało się pod poz. 71 Zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu, uprawniające Związek Przemysłu Chemicznego do powołania dwu radców do Izby Przemysłowo - Handlowej w Krakowie.

E C H - A

P. Inż. Jan Podraszko, członek Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, Dyrektor Sp. Akc. Przemysł Tłuszczowy „Schicht", został powołany na członka Rady do spraw dozoru nad artykułami żywności i przedmiotami użytku — przy Min. Spraw Wewnętrznych.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	580 zł.
Alkohol metylowy techniczny	— „
„ „ czysty 99%	— „
Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,68 „
Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,80 „
„ granulowany za 1 kg % N_2	2.— „
Azotan amonowy	103.60 „
Benzen handlowy 90%	91 „
„ czysty	103 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	22 „
Chlorek cynku (ług 50%)	55 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	900 „
„ „pro narcosi"	1.900 „
Fenol czysty	300 „
Fornalina 30%	280 „
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 „
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	319 „
„ techniczna	200 „
Karbid	58—62 „
Karbolineum	45 „
Klej kostny	250 „
Klej skórny	400 „
Krezol	140 „
Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO_3	110 zł.
Kwas mrówkowy 85%	241 „
„ siarkowy 60° Bé	6,32 „
„ solny bez arsenu	16 „
„ octowy techn. 30%	130 „
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P_2O_5	7,20—8,25 „
„ kostna odklejona 30% P_2O_5	20 „
Naftalen surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	68 „
Octan sodu	160 „
„ ołowiu	270 „
Oleina zwierzęca destylat	300 „
„ „ saponifikat	290 „
Oleum 20%	19,95 „
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 „
Smoła preparowana	22,50 „
Siarczan amonu	43 „
Siarczek sodu 60/62%	70 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 „
Stearyna	280 „
Superfosfat 16%	13,60—14,88 „
Toluen czysty	103 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE", Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO", Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Błękity Millori i paryski:
Sp. Akc. „AZOT", Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapna bielący:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Sp. Akc. „AZOT", Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Sp. Akc. „SATURNJA", Warszawa, Marszałkowska 138, tel. 78-40.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM" Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU". Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-49.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Zakłady „ELEKTRO" Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Makuchy odolejone — kokosowy, lniany i rzepakowy:
(jako pasza dla bydła). Sp. Akc. „J. D. POTOKA SYNOWIE" Będzin, tel. 90.

Novarsenobenzol:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Oleje kokosowy, lniany, rzepakowy i rycynowy:
(do celów technicznych i spożywczych) Sp. Akc. „J. D POTOKA SYNOWIE" Będzin, tel. 90.

Phosphit:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN Warszawa, Daniłowiczowska 16 tel. Centrala-Spiess.

Potaż żrący:
Sp. Akc. „AZOT", Jaworzno, tel. 12.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-49.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Śrut rycynowy:
(jako nawóz sztuczny). Sp. Akc. „J. D. POTOKA SYNOWIE", Będzin, tel. 90

Żelazocyjanki sodowy i potasowy:
Sp. Akc. „AZOT", Jaworzno, tel. 12.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 14, telefon 410-14 Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, Inż. EDMUND TREPKA.

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. Drukarnia „Rola" J. Buriana, Mazowiecka 11